Laborator 1: Introducere in Maple

Calcule in Maple

```
Maple poate face calcule folosind folosind operatorii:
```

```
- adunare
    - scadere
    - inmultire
     - impartire
     - ridicarea la putere
     - factorial
sqrt() - radical
exp() - functia exponentiala
        - functia logaritm
sin, cos, tan, cot - functiile trigonometrice sinus, cosinus, tangenta, cotangenta
> 1+2-3;
                                                    0
> 2*3/7+3^2;
                                                   69
> sqrt(100);
                                                    10
> 3^2;
                                                    9
> sqrt(5);
                                                   \sqrt{5}
> sqrt(5.0);
                                               2.236067977
```

Cand este introdus un numar intreg in expresia radicalului, MAPLE executa un *calcul simbolic*, daca este introdus un numar zecimal, MAPLE executa un *calcul numeric* cu o precizie de 10 zecimale. Functia **evalf** returneaza valoarea numerica a expresiei precizate.

Variabile

Atunci cand dorim evaluarea numerica a expresiei precedente putem folosi comanda evalf (%)

```
Pot fi definite si cu litere grecesti:
```

```
> alpha, beta, gamma, Alpha, Beta, Gamma; \alpha,\beta,\gamma,A,B,\Gamma
```

Observatie: Expresia **Pi** are atribuita valoarea numerica a acestui numar, pe cand expresia **pi** returneaza litera respectiva

Functii. Reprezentari grafice

> restart;

Comanda **restart** elibereaza memoria de valorile utilizate.

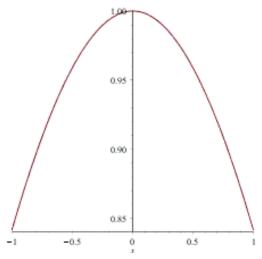
Functiile pot fi definite ca operatori, apoi putand fi utilizate pentru diverse calcule sau expresii $= \mathbf{f} := \mathbf{x} - \mathbf{sin}(\mathbf{x}) / \mathbf{x}$;

0.8570478133, 10.55072407

```
f := x \rightarrow \frac{\sin(x)}{x}
> f(3*Pi/2), f(1.5);
-\frac{2}{3\pi}, 0.6649966577
> f(a+b);
\frac{\sin(a+b)}{a+b}
```

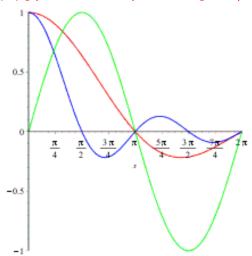
Pentru reprezentarea grafica trebuie incarcat pachetul plots utilizand comanda with

```
> with(plots):
> plot(f(x),x=-1..1);
```


Pot fi reprezentate grafic mai multe functii in aceeasi fereastra precizandu-se lista de functii $[f_1(x), f_2(x), f_3(x)]$ si, daca dorim identificarea lor, lista de culori $[c_1, c_2, c_3]$

> plot([f(x),f(2*x),sin(x)],x=0..2*Pi,color=[red,blue,green]);

Daca lista de functii este mai mare se poate utiliza operatorul $\S$ in forma (expr $\S$ i=m..n) pentru generarea acesteia. Acesta returneza sirul obtinut prin inlocuirea lui i cuprins intre m si n in expresia expr. De exemplu, pentru sirul de functii $f_n(x) = \frac{x}{(1+x^2)^n}$ daca dorim reprezentarea functiilor $f_1(x)$, ..., $f_{10}(x)$

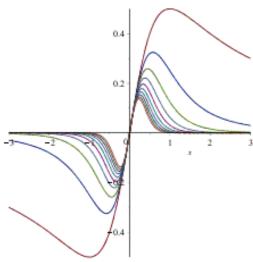
generam lista de functii

$$> f:=(x,n)-x/(1+x^2)^n;$$

$$f := (x, n) \rightarrow \frac{x}{\left(1 + x^2\right)^n}$$

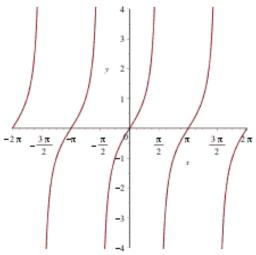
> list f:=f(x,i)\$i=1..10;

list_f :=
$$\frac{x}{x^2 + 1}$$
, $\frac{x}{(x^2 + 1)^2}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^3}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^4}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^5}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^6}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^7}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^8}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^9}$, $\frac{x}{(x^2 + 1)^{10}}$

In cazul in care functia are puncte de discontinuitate este utilizata optiunea discont = true

> plot(tan(x), x = -2*Pi..2*Pi, y = -4..4, discont = true);

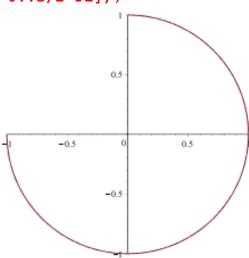
Daca o expresia unei curbe este data in forma parametrica, de exemplu:

$$x(t) = \sin(t)$$

$$y(t) = \cos(t), t = 0 ... \frac{3}{2} \pi$$

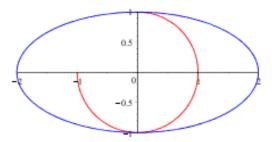
se va utiliza comanda **plot** in forma:

> plot([sin(t),cos(t),t=0..3/2*Pi]);

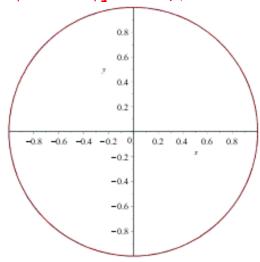
Argumentul functiei plot, in acest caz, este o lista de 3 componente: [x(t),y(t),t=a..b] prima variabila reprezinta coordonata x, a doua coordonata y, a treia intervalul parcurs de parametru. Pentru a reprezenta in acelasi grafic mai multe curbe date in forma parametrica argumentul functiei plot va fi o lista de lista de curbe, de exemplu pentru curbele:

```
(C1): x(t) = \sin(t) (C2): x(t) = 2\sin(t), t = 0..2\pi y(t) = \cos(t), t = 0..2\pi comanda plot va fi de forma: y(t) = \cos(t), t = 0..2\pi plot([[sin(t),cos(t),t=0..3/2*Pi],[2*sin(t),cos(t),t=0..2*Pi]], color=[red,blue], scaling=constrained);
```


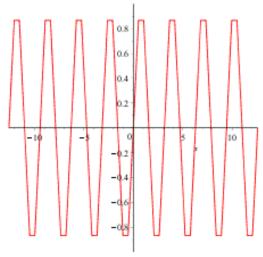
In cazul in care avem o curba data in forma implicita se va utiliza comanda **implicitplot**: De exemplu, ecuatia cercului centrat in (0,0) si de raza r in forma implicita este de forma $x^2 + y^2 = r^2$. In cazul cercului de raza 1 vom utiliza comanda:

> implicitplot(x^2+y^2=1,x=-1..1,y=-1..1);

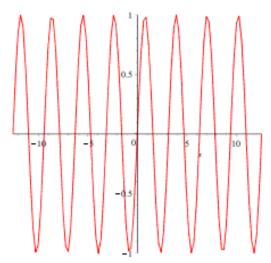

Daca dorim sa vizualizam dependenta unei functii fata de un parametru este utilizata comanda **animate** (se da clic dreapta pe imagine se selecteaza *Animation* si apoi *Play*)

```
> animate(sin(x*t),x=-4*Pi..4*Pi,t=0..2,color=red);
```


Daca dorim o precizie mai mare specificam numarul de puncte si numarul de frame-uri > animate(sin(x*t),x=-4*Pi..4*Pi,t=0..2,color=red,numpoints=100, frames=100);

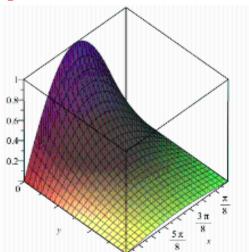
Functiile de mai multe variabile pot fi definite in felul urmator:

$$> g:=(x,y)->\sin(x)*\exp(-y);$$

$$g := (x, y) \rightarrow \sin(x) e^{-y}$$

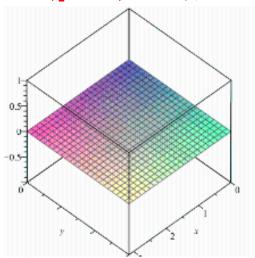
Reprezentarea grafica a functiilor de 2 variabile se face prin comanda plot3d:

> plot3d(g(x,y),x=0..pi,y=0..3,axes=boxed);

Animatia graficelor 3D se face cu ajutorul comenzii animate3d:

> animate3d(g(t*x,y), x=0...Pi, y=0...3, t=0...2);

Limite, Derivate, Integrale

> restart:

Limitele de siruri si functii se calculeaza folosind comanda limit:

```
> limit(1/n,n=infinity);

0
> limit(sin(x)/x,x=0);

1
> limit(exp(x), x=infinity);

> limit(1/x, x=0, real);

undefined
```

Derivarea functiilor se face cu ajutorul comenzii diff sau utilizand operatorul de derivare D:

 $> f:=x->exp(x^2)+3;$

$$f := x \rightarrow e^{x^2} + 3$$

Derivarea functiilor se face cu ajutorul comenzii $\mathbf{diff}$ sau utilizand operatorul de derivare $\mathbf{D}$. Comanda $\mathbf{diff}$ executa derivarea expresiei respective in raport cu variabila precizata pe cand operatorul $\mathbf{D}$ ne returneaza derivata ca functie.

```
> diff(f(x),x);

2xe^{x^2}

derivata de ordinul 2

> diff(f(x),x,x);

2e^{x^2} + 4x^2e^{x^2}

derivata de ordinul n mai poate fi obtinuta utilizand optiunea t$n

> diff(f(x),x$2);

2e^{x^2} + 4x^2e^{x^2}

> diff(f(x),x$3);

> D(f)(x);
```

Operatorul **D** este utilizat atunci cand avem nevoie de valorile derivatei functiei f in diferite puncte, de exemplu pentru calculul lui f'(0) sau f'(1) folosim:

```
> D(f)(0);D(f)(1);
0
2e

> (D@D)(f)(x);
```

```
> (D@@2) (f) (x);

2 e^{x^2} + 4x^2 e^{x^2}

> (D@D@D) (f) (x);

12 xe^{x^2} + 8x^3 e^{x^2}

> (D@@3) (f) (x);

12 xe^{x^2} + 8x^3 e^{x^2}
```

Calculul primitivelor si a integralelor definite se face cu ajutorul comenzii int:

> int(cos(x),x);

sin(x)

daca se precizeaza limitele de integrare x=a..b se obtine valoarea integralei definite de la a la b:

```
> int(cos(x),x=0..Pi);
> int(1/x,x=1..infinity);
```

Nu intotdeauna MAPLE poate calcula integrala definita. De exemplu

```
> int( sin( sqrt(1 - x^3) ), x = 0..1);
\int_0^1 \sin(\sqrt{-x^3+1}) dx
```

dar poate obtine o valoare aproximativa a acesteia utilizand metode numerice de aproximare:

```
> evalf( int( sin( sqrt(1 - x^3) ), x = 0..1 ) );
0.7315380065
```

Ecuatii si sisteme de ecuatii algebrice. Algebra liniara

Rezolvarea ecuatiilor si sistemelor de ecuatii algebrice se face prin comanda solve:

```
> restart:

> solve( x^2 + 3x + 2 = 0 );

-1, -2

> solve( x^2 + x + 1 = 0 );

-\frac{1}{2} + \frac{1}{2}I\sqrt{3}, -\frac{1}{2} - \frac{1}{2}I\sqrt{3}
```

Comanda **fsolve** rezolva ecuatiile folosind metode numerice de aproximare a solutiilor:

> solve($x^3 + x = 27$);

Matricile e definesc utilizand comanda matrix:

```
> A := matrix([[1,0],[3,2]]);
```

Avem urmatoarele operatii pentru matrici:

$$\begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 6 & 4 \end{bmatrix}$$

> evalm(A &* B); # inmultirea matricilor

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 7 & 2 \end{bmatrix}$$

> evalm (A &* (v+w)); # inmultirea unei matrici cu un vector

$$\begin{bmatrix} 2 & 6 \end{bmatrix}$$

> det (A); # determinant de A

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -\frac{3}{2} & \frac{1}{2} \end{bmatrix}$$

> eigenvals (A); # calculul valorilor proprii

> eigenvects (A); # calculul vectorilor proprii

$$\begin{bmatrix} 2, 1, \left\{ \begin{bmatrix} 0 & 1 \end{bmatrix} \right\} \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1, 1, \left\{ \begin{bmatrix} 1 & -3 \end{bmatrix} \right\} \end{bmatrix}$$